

**Miten tuottajaorganisaatiot
hyödyttävät mehiläistarhaajia?**

Kannattavuutta tuottajaorganisaatiosta

Tavoitteet

- Vahvistaa Etelä-Pohjalaisten maatalousyrittäjien tietoisuutta tuottajaorganisaatioista ja niiden mahdollisuuksista.
- Tuottajaorganisaatioihin syvennyttään lainsäädännön, markkinoiden, kokemusten ja yhteistyön näkökulmista.
- Tuotantosuuntaisten erityispiirteiden huomioiminen TO:n toiminnassa.
- Rohkaistaan tuottajaorganisaatioiden perustamiseen.

Mikä on tuottajaorganisaatio?

- ▶ Tuottajien perustamalle yhteistyöorganisaatiolle (Oy, Osk, Ry) haettava nimike.
- ▶ Sallitaan tiettyjä poikkeuksia kilpailulaissa
- ▶ Mahdollistaa tuottajille neuvotteluaseman vahvistamisen elintarvikeketjussa
- ▶ TO mahdollistaa syvemmän tuottajien välisen yhteistyön, joka olisi muuten laitonta

4

Mille tuotteille hyväksynnän voi saada?

- Hyväksynnän voi saada lähes mille tahansa alkutuotannon tuotteelle
- TO- hyväksynnän voi saada organisaatio joka markkinoi jäsentensä puolesta seuraavia mehiläistuotteita →
  - Hunaja (mm. kennohunaja ja lajihunajat)
  - Syötävä kuningatarhyytelö ja kittivaha
  - Muu kuin syötä kuningatarhyytelö ja kittivaha
  - Siitepöly
  - Mehiläisvaha

Mitä tuottajaorganisaatio voi tehdä?

Hyväksyttynä tuottajaorganisaationa sen jäsenet voivat yhdessä sopia tuotantoansa koskevista ehdoista. Jäsenet voivat mm.

- Myydä ja markkinoida tuotantonsa yhdessä
- Sopia tuotantonsa myyntihinnan yhdessä
- Sopeuttaa tuotantonsa määrää ja laatua kysyntää vastaavaksi
- Mukauttaa kilpailukäyttäytymistä markkinoilla

Kilpailu- ja kuluttajaviraston mukaan nämä toimintatavat täyttävät **kartellin tunnusmerkit**, mutta ne ovat tuottajaorganisaatioille sallittuja. Tästä syystä tuottajaorganisaatioita kuvataankin usein laillisiksi kartelleiksi.

Tuottajaorganisaatiot Suomessa

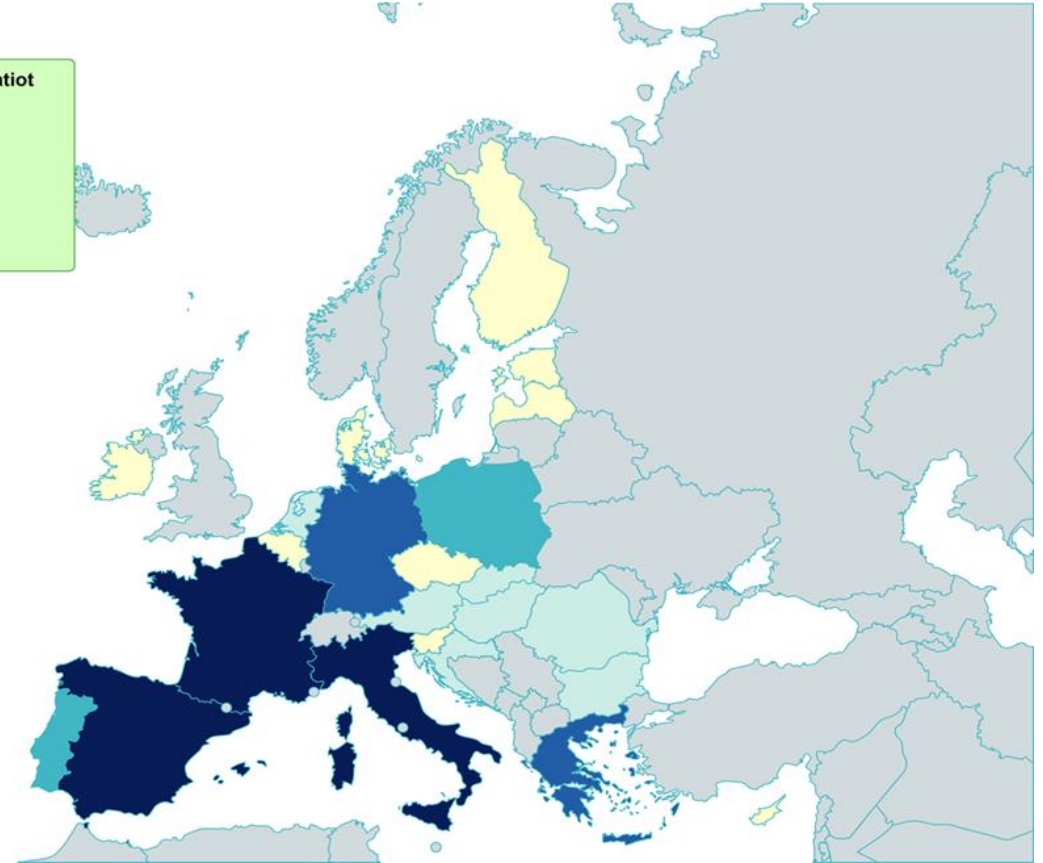
- Suomessa on tällä hetkellä 11 tuottajaorganisaatiota (2/2025)
- Vuodesta 2017 alkaen TO:ksi hakeutuminen on ollut mahdollista lähes kaikille maataloustuotteille

Hyväksytyt tuottajaorganisaatiot Suomessa:

Andelslaget Närpes Grönsaker (FI005)
Ålands Trädgårdshall Andelslag (FI006)
Leppävirran Marja Osuuskunta (FI008)
Vihannes-Laitila Oy (FI009)
Lounais-Suomen Lampurit ry (FI010)
Kieku Oy (FI011)
Potwell Oy (FI012)
Suomen Lammasosuuskunta (FI013)
Milkenture Oy (FI014)
ViljaTavastia osuuskunta (FI015)
Suomen Vilja-Aitta Oy (FI016)

Tuottajaorganisaatiot EU:ssa

- EU:ssa tuottajaorganisaatioita on yhteensä noin **2900**

Kilpailulaissa kielletyt kilpailunrajoitukset

Kiellettyjä ovat erityisesti sellaiset sopimukset, päätökset ja menettelytavat:

- 1) joilla suoraan tai välillisesti vahvistetaan osto- tai myyntihintoja taikka muita kauppaehtoja;
- 2) joilla rajoitetaan tai valvotaan tuotantoa, markkinoita, teknistä kehitystä taikka investointeja;
- 3) joilla jaetaan markkinoita tai hankintalähteitä;
- 4) joiden mukaan eri kauppakumppaneiden samankaltaisiin suorituksiin sovelletaan erilaisia ehtoja siten, että kauppakumppanit asetetaan epäedulliseen kilpailuasemaan; tai
- 5) joiden mukaan sopimuksen syntymisen edellytykseksi asetetaan se, että sopimuspuoli hyväksyy lisäsuoritukset, joilla niiden luonteen vuoksi tai kauppatavan mukaan ei ole yhteyttä sopimuksen kohteeseen.

Poikkeukset tuottajaorganisaatiolle

Kyseisiä kiellettyjä kilpailunrajoitussääntöjä ei sovelleta →

”Hyväksytyjen tuottajaorganisaatioiden sopimuksiin, päätöksiin ja yhdenmukaistettuihin menettelytapoihin, jotka koskevat maataloustuotteiden tuotantoa, myyntiä tai yhteisten varastointi-, käsittely- tai jalostuslaitosten käyttöä, ellei Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 39 artiklassa määrättyjen tavoitteiden saavuttaminen vaarannu” (1308/2013 209 Artikla)

Tuottajaorganisaation jäsenet saavat esimerkiksi

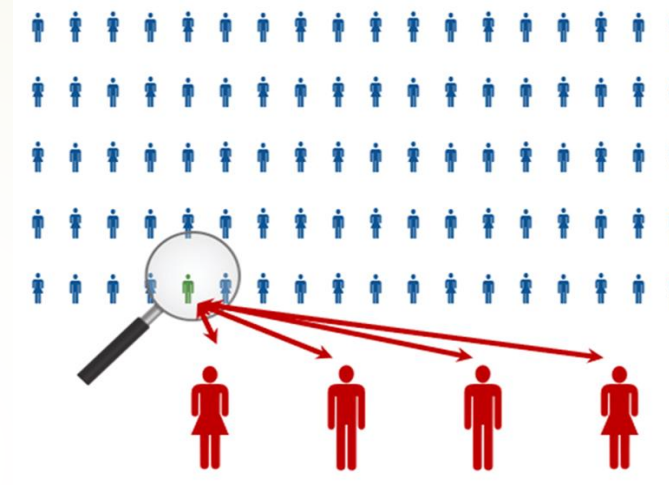
- Suunnitella ja optimoida tuotantoa, niin määrien kuin laadunkin osalta
- Sopia yhdessä tuotteille hinnan ja saattaa jäsentensä tuotteet markkinoille

Käytännössä tämä tarkoittaa ns. kartellimaista toimintatapaa, jolla voidaan vähentää kilpailua sekä vaikuttaa tuotteiden yleiseen hintatasoon

Neuvotteluasema yksin ja yhdessä

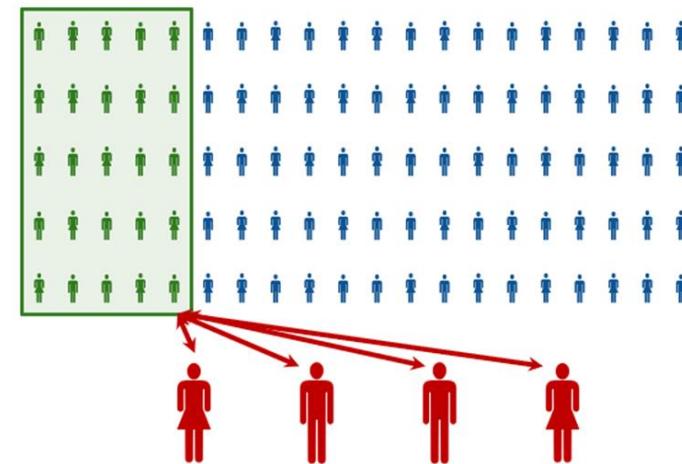
Yksin toimiessa

- Pienet eräkoot
  - Laatuheitot
  - Heikko toimitusvarmuus
- = Neuvotteluasema jää heikoksi

Tuottajaorganisaationa

- Suuret eräkoot → volyymietu
  - Mahdollistaa laadunhallinnan
  - Parantunut toimitusvarmuus
- = TO on houkuttelevampi kauppakumppani

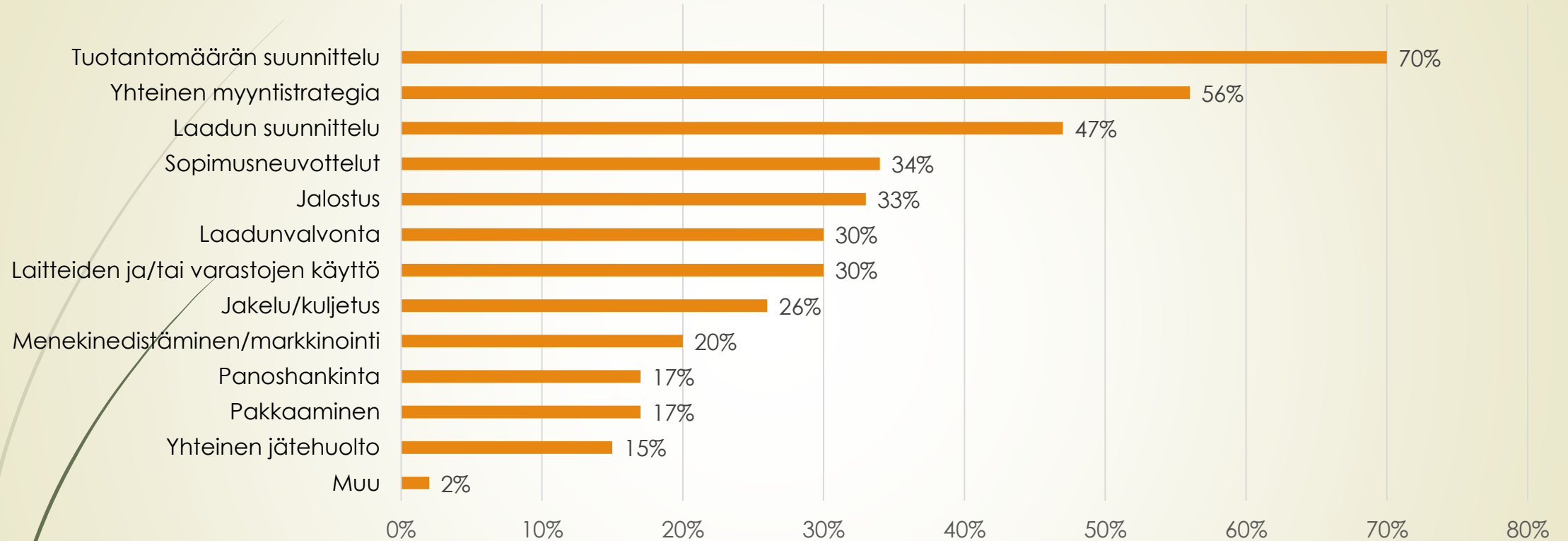
Tuottajaorganisaatioiden toiminta

11

Tuottajaorganisaatiot ovat usein joko neuvotteluorganisaatioita tai toimitus- ja markkinointiorganisaatioita.

- Neuvotteluorganisaatioissa tavoitellaan suurempaa neuvotteluvoimaa lisääntyvän volyymin kautta. Jäsenille haetaan lisäarvoa parempien hintaneuvotteluiden avulla.
- Toimitus- ja markkinointiorganisaatioissa taas on usein yhteistä tuotteiden jalostusta tai jakelua. Jäsenten tuotteille haetaan lisäarvoa jalostamalla yhteistä tuotetta tai palvelua.
- Yhteistyö voi olla myös näiden yhdistelmä. Molemmissa voidaan hyödyntää yhteisinvestointeja, panosostoja tai muita yhteistyömuotoja.

Tuottajaorganisaatioiden yhteisesti harjoittama toiminta (n=603)

European Commission: Directorate-General for Agriculture and Rural Development, Montanari, F., Chlebicka, A., Szabo, G., Amat, L. et al., Study of the best ways for producer organisations to be formed, carry out their activities and be supported – Final report, {OPL}, 2019, <https://data.europa.eu/doi/10.2762/034412>

To:n markkinavaikutukset ja hyödyt

- Parempi pääsy markkinoille (toimitusvarmuus, isot eräkoot, tasalaatuisuus)
- Neuvotteluvoiman vahvistuminen
- Kannattavuuden parantuminen
- Tuotannon tehokkuuden lisääntyminen
  - Suunnitelmallisuus
  - Uuden teknologian parempi saatavuus
- Tuottaja voi keskittyä ydinosaan

”Tuottajaorganisaation jäsenenä minun ei tarvitse käyttää aikaa markkinointiin ja myymiseen. Pystyn käyttämään työpanokseni viljelyyn, mikä on oleellisin maatilani kannalta.”

-Tuottajaorganisaation edustaja

Mehiläistarhauksen näkökulma

- Hunajantuottajien välinen hintakilpailu on kovaa → markkinaosaaminen taas heikkoa
- Suomessa ei ole yhtäkään mehiläistuotealan tuottajaorganisaatioita
- Hunajantuottajien välisen kilpailun vähentäminen hyödyttää jokaista tarhaajaa
- Hunaja ei tuotteena ole kotitalouksille kovin suuren volyymin tuote → kuluttajan hintasensitiivisyys ei ole hunajan kohdalla niin merkittävää

Tuottajaorganisaation haasteet

Tuottajaorganisaation vaikuttavuuden määrittävät jäsenet itse.

- Tuottajilta edellytetään yhteen hiileen puhaltamista
- Tuottajilta edellytetään sitoutumista
- Tuottajaorganisaatio vaatii aikaa ja/tai rahaa

Perustamisen edellytykset 1/2

Tuottajaorganisaatiostatuksen voi hakea rekisteröity yhteisö (Oy, Ry, Osk) joka →

- On perustettu tuottajajäsenten omasta aloitteesta
- Tuottajajäseniä vähintään 5 **tai** kaupan pidetyn tuotannon arvo yli 500 000€
- TO todella harjoittaa yhteisiä toimintoja jäsentensä hyödyksi (myynti, jalostus, panoshankinta...)
- Tuottajajäsenillä oltava organisaatiossa määräävä asema

Perustamisen edellytykset 2/2

- TO:lla tulee olla jäsentensä laatimat säännöt
  - Sääntöjen tulee kuitenkin täyttää tietyt vaatimukset
- TO:lla tulee olla selkeä päämäärä, johon tulee sisältyä vähintään yksi asetuksessa mainituista tavoitteista. Näitä ovat esim.→
  - Tuotannon suunnittelu ja mukauttaminen kysyntää vastaavaksi
  - Tuotteiden keskittäminen
  - Tuotantokustannusten optimoiminen

Säännöt

Tuottajaorganisaation perustajajäsenet päättävät itse säännöt. Säännöissä on kuitenkin määrättävä tietyistä seikoista kuten →

- Tuottajaorganisaation rahoituksesta
- Jäsenen sääntörikkomuksen seurauksista
- Uusien jäsenten hyväksymisestä ja jäsenyyden vähimmäiskestosta

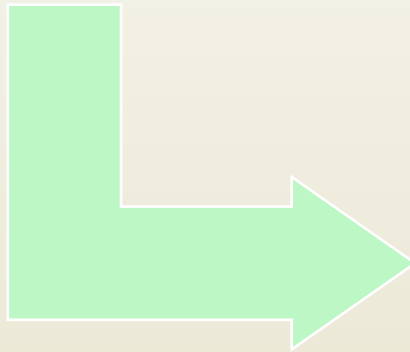
Tuottajaorganisaation säännöt voi sisällyttää yhteisön sääntöihin tai pitää erillisinä.

Perustaminen

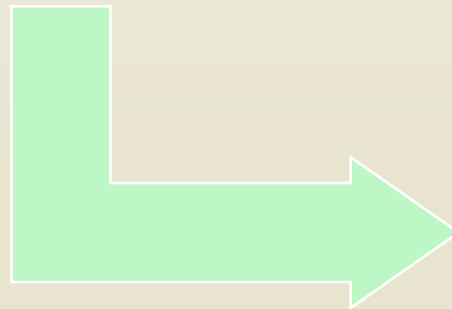
Mehiläistarhaaja

- Sama tuotantosuunta (tuote)
- Halu parantaa asemaansa
- Yhteistyökykyisyys

Organisaation
perustaminen
(Oy, Osk, ry)

- Organisaation sääntöjen laadinta
- Tuottajaorganisaation sääntöjen laadinta

Tuottajaorganisaatioksi
hakeutuminen

- Jäseniä oltava vähintään viisi tai
- Tuotannon arvon oltava yli 500 000€

Tuottajaorganisaation tukimahdollisuudet

Valmisteluraha (5000€)

- Valmisteluraha voidaan hakea tuottajaorganisaation suunnittelun alkuvaiheessa.

Perustamistuki (10% / 100 000€)

- Tuottajaorganisaation perustamisen osalta tuki voi olla 10% kaupan pidetyn tuotannon arvosta, kuitenkin max 100 000€/ vuosi.

Valmisteluraha

Valmisteluraha (5000€)

Tuottajaryhmä kasaamiseen voi hakea valmistelurahaa. Valmistelurahalla voi selvittää, onko perustamishankkeelle onnistumisen edellytyksiä.

Tuottajaorganisaation syntyminen ei ole edellytys valmistelurahalle.

Valmistelurahan tuloksena syntyy aiesopimus, jossa kuvataan hankkeen idea, kumppanit ja hankkeen tavoite TAI→

- Jos TO:n perustamiselle ei ole edellytyksiä, tulee siitä laatia raportti miksi.